

Экспазіцыя Музея беларускай маляванкі ў Заслаўі

Узор беларускага саломалляцтва

Замак у Нясвіжы

Дбаючы аб агульным здабытку

Міжнародны дзень помнікаў і гістарычных мясцін, які прыпадае на 18 красавіка, сёлета адзначаюцца ўжо саракавы раз. Ідэя заснавання свята, таксама вядомага як Дзень сусветнай спадчыны, зыходзіла ад Асамблеі Міжнароднай рады па пытаннях аховы помнікаў і славутых мясцін. Гэта дата зацверджана для прыцягнення ўвагі грамадскасці да пытанняў аховы і захавання сусветнай культурнай спадчыны, а дэвізам зрабіліся словы: “Захаваем нашу гістарычную радзіму”.

На жаль, не ўсе разумеюць, чаму так важна захоўваць помнікі гісторыі і архітэктуры. Маўляў, вакол поўна ўсяго новага, а грошы трацяць на старыя будынкі. Аднак адказ ляжыць на паверхні. Шэдэўры архітэктуры і гістарычныя мясціны захоўваюць бяспечныя веды пра мінулае, пра побыт і норавы нашых продкаў, якія перадаюцца з пакалення ў пакаленне. Культурная спадчына неабходная для развіцця краіны і яе грамадзян, а доступ да яе аб’ектаў павышае ўзровень адукаванасці насельніцтва. Акрамя таго, помнікі і славутасці прывабліваюць турыстаў, якія папаўняюць бюджэт.

Традыцыйна 18 красавіка праводзяць экскурсіі па памятных мясцінах, каб людзі ўбачылі і адрэстаўраваныя помнікі, і тыя, што маюць вострую патрэбу ў якасці хутэйшым аднаўленні. Таксама праходзяць розныя канферэнцыі, фестывалі, іншыя мерапрыемствы, якія збіраюць экспертаў ды грамадскіх дзеячаў і паказваюць, чаму так важна захаваць помнікі культуры і гісторыі.

СТАТЫСТЫКА ПАМЯЦІ

У Рэспубліцы Беларусь выбудаваная сістэмная работа па ахове гісторыка-культурнай спадчыны, асаблівацю якой з’яўляецца шматнакіраванасць, комплексны падыход да аховы ўсіх аб’ектаў са статусам гісторыка-культурнай каштоўнасці і ўвага да кожнага аб’екта пасобку. Яна ўключае мерапрыемствы, што праводзяцца як на нацыянальным, так і міжнародным узроўні, у тым ліку ў сферы рэгулявання і ўдасканалення заканадаўства.

Наша краіна мае найбагацейшую гісторыю, якая пакінула нам унікальную гісторыка-культурную спадчыну. Сёння ў Дзяржаўным спісе гісторыка-культурных каштоўнасцей Беларусі — 5685 аб’ектаў, у тым ліку 5366 нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, уключаючы 1838 помнікаў архітэктуры, 1217 помнікаў гісторыі, 2226 помнікаў археалогіі,

67 помнікаў мастацтва, 14 помнікаў горадабудуўніцтва і 4 запаведныя мясціны, а таксама 138 рухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей і 181 нематэрыяльная гісторыка-культурная каштоўнасць.

У спісы сусветнай спадчыны UNESCO ад Беларусі ўключаны чатыры аб’екты: Бела-вежская пушча (1992), Мірскі замак (2000), Нясвіжскі замак (2005) і пункты Дугі Стру-вэ (2005), а таксама пяць элементаў нематэрыяльнай культуры: абрад “Калядныя цары” (2009), Будслаўскі фэст (2018), абрад “Юр’еўскі карагод” (2019), культура ляснога бортніцтва (2020) і мастацтва саломалляцтва (2022).

АД ТЭОРЫІ ДА ПРАКТЫКІ

Сёлета ў Міжнародны дзень помнікаў і гістарычных мясцін на базе Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Міністэрства культуры зладзіла рэспубліканскі семінар, прысвечаны тэмам практычнага, навуковага і выхаваўчага патэнцыялу матэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі. Удзел у мерапрыемстве ўзялі прадстаўнікі Міністэрства па ахове помнікаў гісторыі і культуры Пензенскай вобласці Расійскай Федэрацыі, спецыялісты ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны і музейнай справы, архітэктары, археолагі, мастацтвазнаўцы, прадстаўнікі сталічнай сферы адукацыі. Мадэратарам круглага стала выступіў кансультант упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Геннадзь Ходар.

Начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Таццяна Бокша выступіла з дакладам аб ролі гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі ў захаванні гістарычнай памяці і патрыятычным выхаванні падрастаючага пакалення. Намеснік міністра па ахове помнікаў гісторыі і культуры Пензенскай вобласці Кацярына Бойка распавяла аб захаванні аб’ектаў культурнай спадчыны ў сваім рэгіёне. Дэкан архітэктурнага факультэта Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, доктар архітэктуры, прафесар Армен Сардараў у сваім выступе паразважаў аб пытаннях захавання вобраза помніка. Прафесар кафедры “Архітэктура жылых і грамадскіх будынкаў” архі-

тэктурнага факультэта БНТУ, доктар архітэктуры Сяргей Сергачоў прадставіў даклад “Пачатак музея архітэктуры”. Дацэнт кафедры “Дызайн архітэктурнага асяроддзя” архітэктурнага факультэта БНТУ, кандыдат мастацтвазнаўства Яўген Марозаў распавёў аб месцы савецкай архітэктурнай спадчыны ў працах студэнтаў.

Вядучы навуковы супрацоўнік аддзела выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя Кандрата Крапівы Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук, кандыдат мастацтвазнаўства Таццяна Гаранская выступіла з дакладам “Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі: сучасны погляд”. Загадчык філіяла Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь “Музей беларускага народнага мастацтва” Геннадзь Лісаў распавёў аб рабоце па захаванні і папулярызацыі гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь у сваёй установе. Загадчык кафедры археалогіі і спецыяльных дысцыплін гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук Паліна Курловіч і выкладчык кафедры глебазнаўства і геаінфармацыйных сістэм факультэта географіі і геаінфарматыкі БДУ Аляксей Сазанаў падзяліліся досведам выкарыстання паветранага лазернага сканавання для захавання і вывучэння археалагічных помнікаў на прыкладзе даследаванняў БДУ.

Вядучы навуковы супрацоўнік навукова-метадычнага аддзела Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь Вольга Старжынская распавяла аб навуковым патэнцыяле калекцый установы, а намеснік дырэктара па навуковай рабоце Гісторыка-культурнага музея-запаведніка “Заслаўе” Генадзь Сівохін і старшы навуковы супрацоўнік навукова-экспазіцыйнага аддзела музея-запаведніка Ксенія Сямашка падрыхтавалі даклад “Ад гісторыка-археалагічнага запаведніка да гісторыка-культурнага музея-запаведніка: да пытання актуалізацыі ахоўнага статусу”. Пасля пасяджэння ўдзельнікаў чакала экскурсія па гістарычным цэнтры Заслаўя. Больш падрабязна аб рабоце круглага стала — у наступным нумары.

АНТОН РУДАК

Мірскі замак